

УДК 343.9

Олексій Олексійович ТИТАРЕНКО,
кандидат юридичних наук, доцент
(Харківський національний університет внутрішніх
справ, м. Харків)

СТАН СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Проаналізовано сучасний стан стратегічного планування та програмного забезпечення протидії злочинності в Україні. Зроблено акцент на дослідженні розроблених та ухвалених упродовж 2015–2018 років безпекових державних стратегій, концепцій, програм і планів з протидії окремим видам злочинності (організована злочинність, тероризм, відмивання «брудних коштів», незаконна міграція, торгівля людьми) з урахуванням загроз, що виникли внаслідок збройного конфлікту в Донецькій та Луганській областях, та визначення недоліків під час їх формування.

На підставі аналізу нового Закону України «Про національну безпеку» від 21.06.2018 року розглянуто перспективи формування стратегії громадської безпеки. Обґрунтовано необхідність розробки та затвердження єдиної державної стратегії протидії злочинності в Україні та розробки на її основі відповідної державної програми.

Ключові слова: стратегічне планування, програмування протидії злочинності, протидія злочинності.

Постановка проблеми. Належне забезпечення протидії злочинності в Україні в сучасних умовах багато в чому залежить від своєчасного, повного та якісного розроблення відповідної стратегії, а в подальшому – і програмного забезпечення в цій сфері з урахуванням наявних внутрішніх і зовнішніх загроз. Ураховуючи ту обставину, що сьогодні стосовно нашої держави ведеться гібридна війна з боку Російської Федерації, є факт окупації з 2014 року Автономної Республіки Крим і частини територій Донецької та Луганської областей, що природно породжує негативні криміногенні процеси в країні та впливає на стан злочинності, існує

необхідність у формуванні відповідної безпекової стратегії та програмних документів (внесення змін і доповнень у чинні) щодо протидії злочинності й окремим її проявам. Проте проведений нами аналіз наявних безпекових (правоохоронних) стратегій, концепцій і програм, затверджених в Україні в період з 2015 по 2018 роки, показав, що в державі відсутні єдина стратегія протидії злочинності та відповідна державна програма з її реалізації. Останнім часом у нашій державі запроваджується багатовекторний підхід до питання програмування протидії не всієї злочинності, а окремих її видів або зменшення криміногенності відповідної сфери. Але досі залишається проблема, яка, на наш погляд, полягає в тому, що сьогодні немає виваженого прогнозованого підходу на державному рівні до формування різних стратегій у безпековому секторі (або правоохоронних стратегій), а також відмічається гальмування щодо реалізації правоохоронних стратегій в окремих сферах, що впливає на ефективність запобігання окремим видам злочинів і злочинності в цілому та вказує на недоліки програмування на державному рівні.

Проте з ухваленням нового Закону України «Про національну безпеку» від 21.06.2018 року (далі – Закон від 21.06.2018 № 2469-VIII) найближчим часом очікуються перспективи в розробці державної стратегії громадської (публічної) безпеки. Щодо останнього документу, то з урахуванням положень Закону від 21.06.2018 № 2469-VIII, а саме пункту 23 ч. 1 ст. 1 та ст. 29, цей програмний документ матиме назву «Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України», що розробляється МВС України. Проте з положень Закону України від 21.06.2018 № 2469-VIII не передбачається розробка єдиної національної стратегії протидії злочинності [1].

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Зазначимо, що питанням формування політики протидії злочинності, розроблення стратегії та програмування протидії злочинності як на державному, так і на регіональному рівні приділяли увагу в своїх працях такі вітчизняні вчені, як О. М. Бандурка, В. І. Борисов, В. С. Батиргарєєва, В. В. Голіна, Л. М. Давиденко, І. М. Даньшин, О. М. Джужа, А. П. Закалюк, А. Ф. Зелінський, О. Г. Кальман, М. М. Ключев, В. В. Коваленко, М. В. Костицький, М. Г. Колодяжний, О. М. Костенко, О. Г. Кулик, О. М. Литвак, О. М. Литвинов, С. Ю. Лукашевич, П. П. Михайленко, В. В. Сташис, В. Я. Тацій, В. О. Туляков, В. І. Шакур та інші [2–7].

Останнім часом В. М. Бесчастним на цю тему була захищена докторська дисертація «Теорія та практика кримінологічного забезпечення протидії злочинності в Україні» [8, с. 154–157].

Поряд із цим сучасний стан розробки безпекових стратегій у сфері протидії злочинності й ухвалення та реалізації програмних документів у цій сфері характеризуються відсутністю ефективної системи їх наукового, правового й організаційного забезпечення, а також системності та своєчасності, а в деяких випадках спостерігається неврахування наявних внутрішніх і зовнішніх загроз у безпековій сфері.

Метою статті є дослідження сучасного вектору формування в державі продовж 2015–2018 років стратегії протидії злочинності (окремим її видам), програмування такої протидії в сучасних умовах наявної гібридної війни Російської Федерації проти України, окупації АРК і частини територій Донецької та Луганської областей і визначення її особливостей. Для досягнення цієї мети необхідно здійснити вибірковий аналіз наявних державних стратегій, концепцій і програм щодо протидії злочинності та окремих її видам, які були розроблені й ухвалені в державі впродовж 2015–2018 років.

Виклад основного матеріалу. Стратегічне планування та програмування в сфері протидії злочинності є складовими формування та реалізації державної політики в безпековій сфері. Здебільшого стратегічне планування (розробка стратегії протидії злочинності) відображає те, що слід робити в державі для того, щоб зменшити рівень злочинності та стабілізувати криміногенне середовище з урахуванням закономірностей розвитку криміногенної ситуації як у державі, так і за її межами. Програмування ж у цій сфері дає відповідь на те, як само слід протидіяти злочинності в сучасних умовах наявних внутрішніх та зовнішніх загроз, і полягає в розробці та реалізації державних цільових програм у безпековій сфері, спрямованих на протидію злочинності. Останнє повинно кореспондуватися, а точніше відповідати основним цілям і завданням державної стратегії в сфері протидії злочинності та державній політиці в безпековій сфері.

Далі розглянемо стан стратегічного планування та програмного забезпечення на державному рівні впродовж 2015–2018 років в окремих безпекових сферах, а саме у протидії організованій і трансорганізованій злочинності, тероризму, відмиванню «брудних коштів», незаконній міграції, торгівлі людьми та у забезпеченні громадської безпеки (цю сферу виділили окремо з урахуванням вимог Закону від 21.06.2018 № 2469-VIII).

1. Протидія організованій і трансорганізованій злочинності. У цій сфері протягом 2015–2018 років окремі стратегія, концепція чи програма на державному рівні не затверджувались. Остання Концепція державної політики в сфері боротьби з організованою злочинністю була схвалена Указом Президента України від 21.10. 2011 року № 1000/2011, але з урахуванням наявних сучасних внутрішніх і зовнішніх загроз частково втратила свою актуальність і потребує перегляду [9]. Проте слід згадати низку документів, у яких визначаються окремі напрями державної стратегії в цій сфері. Це укази Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 06.05.2015 року, «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні» від 16.06.2015 № 341/2015 [12], «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України» від 01.03.2018 року та «Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики» від 17.03.2018 року № 72/2018 [13]; розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на

період до 2020 року» від 07.10.2015 № 1053-р [14], «Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року» від 28.08.2013 № 735-р [15] та інших. В одному з них – в Указі Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 01.03.2018 р. «Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики» від 17.03.2018 № 72/2018 – чітко визначено, що Кабінет Міністрів України повинен до 1 липня 2018 року забезпечити розроблення та затвердження в установленому порядку Стратегії боротьби з організованою злочинністю разом із планом дій, що міститиме конкретні цілі, заходи, строки, очікувані результати й показники виконання та достатнє ресурсне забезпечення, передбачивши комплексне впровадження сучасних систем кримінального аналізу, зокрема методології Європолу. Але, як можемо бачити, станом на 01.01.2019 ще навіть не оприлюднено відповідний проект цього документу, й не було громадського обговорення. На наш погляд, нова стратегія повинна охоплювати питання мінімізації криміногенного впливу не лише організованої злочинності в державі, але і транснаціональної організованої злочинності (на наш погляд, це повинна бути одна стратегія бо ці види злочинності в сучасних умовах мають сильні взаємозв'язки) та спрямовуватись на:

- удосконалення виявлення й аналізу проявів організованої злочинності і транснаціональної організованої злочинності, з'ясування причинного комплексу й прогнозування нових причин та умов, що сприяють її поширенню в Україні; запровадження та використання спеціальними суб'єктами методології SOCTA (Serious and Organised Crime Threat Assessment), яка надасть можливість застосовувати єдину методологію оцінювання загроз організованої та транснаціональної організованої злочинності (методологія «Оцінювання загрози з боку особливо небезпечних форм організованої злочинності – SOCTA» є продуктом системного аналізу інформації правоохоронців про кримінальну діяльність і групи, що становлять загрозу для ЄС, з метою допомогти керівникам у визначенні пріоритетів серед загроз організованої злочинності [10]); зазначимо, що з початку 2018 року таку методологію вже адаптовано Національною поліцією України, і вона буде активно використовуватися новоствореним підрозділом – Управлінням кримінального аналізу; останній, у свою чергу, надаватиме суттєву інформаційну підтримку Департаменту стратегічних розробок, у складі якого передбачається функціонування практичного управління (управління по боротьбі з організованою злочинністю) [11];

- перегляд і розширення системи спеціальних суб'єктів протидії організованій та транснаціональній організованій злочинності з урахуванням існуючих загроз в умовах збройної агресії Російської Федерації на окремих територіях Донецької й Луганської областей та окупації АРК;

- перегляд і конкретизація сфер суспільства та секторів державного управління, які уражено найбільше або щодо яких є високим ризик ураження організованою та транснаціональною злочинністю;

- продовження вдосконалення правових механізмів протидії організованих і транснаціональної організованої злочинності;

- удосконалення існуючих і розроблення нових методів протидії організованих та транснаціональній організованій злочинності в умовах збройної агресії Російської Федерації на окремих територіях Донецької та Луганської областей та окупації АРК, розповсюдження сепаратизму й дій незаконних збройних формувань (далі – НЗФ) із метою недопущення подальшої консолідації організованих злочинних угруповань, зокрема з НЗФ, подальшого зменшення їх впливу на суспільство, державне управління, місцеве самоврядування й законну підприємницьку діяльність на національному та регіональному рівнях;

- підвищення рівня інформованості суспільства про небезпеку та масштаби організованої й транснаціональної організованої злочинності;

- продовження міжнародного співробітництва вітчизняних правоохоронних органів із відповідними органами іноземних держав, зокрема з Інтерполом, Європолом і Євроюстом;

- продовження гармонізації національного законодавства з питань боротьби з організованою та транснаціональною організованою злочинністю із законодавством Європейського Союзу [12–15].

Водночас у цьому напрямку необхідно розробити не лише оновлену стратегію, а і відповідну державну програму на її основі, і для цього є необхідні передумови.

2. Протидія тероризму. Для України проблема протидії тероризму набула особливого значення з весни 2014 року – з початком агресії з боку Російської Федерації, яка порушила територіальну цілісність нашої держави та загрожує її незалежності. Незаконні збройні формування, що діють на тимчасово непідконтрольній території України, широко використовують терористичну тактику. Однак, незважаючи на те, що 30 квітня 2018 року проведення АТО закінчилось у зв'язку з початком проведення операції об'єднаних сил ЗСУ (далі – ООС) на підставі Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» від 18.01.2018, питання протидії тероризму в цілому й терористичним актам залишається актуальним [16]. Ухвалення цього закону не означало, що боротьба з терористичними діями НЗФ на територіях Донецької та Луганської областей припиняється, навпаки, змінюється лише формат деокупації окремих територій цих областей, але в межах проведення ООС боротьба з терористичними проявам триває. Так відповідно до абзацу 10 ст. 3 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» антитерористична операція може здійснюватися одночасно із відсіччю збройної агресії в порядку статті 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй та/або в умовах запровадження воєнного чи надзвичайного стану відповідно до Конституції України та законодавства України [17].

Проте, незважаючи на актуальність цього напрямку протидії злочинності, в цій сфері протягом 2015–2018 років окрема стратегія чи концепція на державному рівні не була розроблена та не затверджувалась. На сьогодні ще залишається чинною Концепція боротьби з тероризмом 2013 року, схвалена Указом Президента України від 25.04.2013 № 230/2013 [18], хоча вона здебільшого концептуально вже не відповідає сучасним загрозам та оновленій стратегії національної безпеки -Україні. Поряд із цим, незважаючи на «застарілу» Концепцію боротьби з тероризмом та відсутність самої стратегії протидії тероризму, окремі напрями останньої знайшли своє відображення в низці інших документів, а саме в указах Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року "Про Стратегію національної безпеки України"» від 26.05.2015 року № 287/2015 [19] та «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року "Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні"» від 16.06.2015 № 341/2015 [20], у розпорядженнях Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року» від 30.12.2015 № 1407-р [21] та «Про реалізацію Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року» від 30.08. 2017 № 601-р [22].

На нашу думку, незважаючи на те, що в окремих стратегічних документах на державному рівні приділяється увага протидії тероризму в Україні, враховуючу велику небезпеку та імовірну загрозу від дій терористичного характеру в сучасних умовах, формування окремої стратегії як складової стратегії національної безпеки уявляється доцільним, так само, як і відповідної державної програми. Хоча ми не виключаємо варіант, за якого цей напрям протидії знайде своє відображення як складова нової стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України.

3. Протидія відмиванню «брудних коштів». Протягом 2015–2018 років на державному рівні були розроблені окрема стратегія у цьому напрямі та план заходів. Так розпорядженнями Кабінету Міністрів України були схвалені Стратегія розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року від 30.12.2015 № 1407-р [21] та План з реалізації цієї Стратегії від 30.08.2017 № 601-р [22]. У цілому стратегію та план з її реалізації на сьогодні розроблено, проте знову залишається відсутньою окрема державна програма, яка б чітко розкривала зміст реалізації такої стратегії.

4. Протидія незаконній міграції. Організація протидії злочинам у цій сфері залежить від чітко сформованої міграційної політики. Протягом 2015–

2018 років на державному рівні була розроблена окрема стратегія. Так, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 482-р була схвалена Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року [25]. Також окремі заходи в цій сфері передбачено в Рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 01.03.2018 року «Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики», введеному в дію Указом Президента України від 17.03.2018 № 72/2018 [26]. Поряд із цим залишається не розробленою й не ухваленою державна програма з реалізації державної міграційної політики, а План заходів на 2018–2021 роки з реалізації Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року був затверджений урядом із значним запізненням – 29.08.2018 року [27]. Також слід очікувати на певні зміни та доповнення до міграційної стратегії у разі приєднання України до Глобальної угоди ООН про безпечну, впорядковану та законну міграцію, ухваленої на міжнародній конференції ООН 10 грудня 2018 року в Марракеші (Марокко) [28]. Цей документ передбачає загальний підхід до міжнародної міграції й містить 23 завдання, спрямовані на покращення організації потоків біженців і більш точне визначення їхніх прав. Серед них – створення для мігрантів і громад сприятливих умов, що забезпечують повну соціальну інтеграцію; інвестування в розвиток навичок і підвищення рівню кваліфікації та компетенції, мінімізація негативних наслідків міграційних процесів тощо. Проте деякі країни, такі як США, Чехія, Угорщина й Австрія, бачать у цьому документі певні загрози для свого суверенітету й потенційні обмеження щодо свободи дій у міграційній політиці [29].

5. *Протидія торгівлі людьми.* За досліджуваній період у цьому напрямі на державному рівні в 2015 році була схвалена Кабінету Міністрів України відповідна Концепція Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року, а в 2016 році затверджена Державна соціальна програма протидії торгівлі людьми на період до 2020 року [30]. Під час стратегічного планування протидії цим злочинам слід також ураховувати і положення стратегії державної міграційної політики. Нелегальна міграція перебуває у тісному взаємозв'язку з торгівлею людьми [31].

6. *Забезпечення громадської (публічної) безпеки.* Слід констатувати, що сьогодні окремої стратегії чи програми із забезпечення громадської безпеки (публічної безпеки) немає, хоча окремі її складові (запобігання тероризму, організованій злочинності, незаконному обігу зброї) знайшли часткове своє закріплення в інших державних стратегіях та програмних документах, зокрема в Стратегії національної безпеки України 2015 року [19], Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 [21] й у Рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 06.05.2015 року «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні» [20]. У подальшому з урахуванням вимог нового

Закону України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 року в цій сфері буде розроблятися окрема стратегія. Проте від того, який зміст буде покладено в визначення громадської безпеки, залежатиме і обсяг поширення нової безпекової стратегії в різних сферах суспільного життя.

Аналіз різних наукових позицій щодо визначення та змісту громадської безпеки в кримінально-правовій науці, кримінології й адміністративному праві надає можливість дійти висновку, що громадська безпека здебільшого охоплює стан захищеності інтересів людини, суспільства й держави від внутрішніх і зовнішніх загроз як штучного, так і природного характеру в різних сферах правових відносин, а саме тих, що виникають і складаються у процесі забезпечення суспільної злагоди, спрямованих на попередження і негайне припинення дій (діянь), які можуть призвести до порушень нормальних умов життя населення, стати перепорою корисній трудовій діяльності людей, їх колективів і державних органів, організованому проведенню масових заходів; що виникають і спрямовуються проти публічного порядку та безпеки та викликають необхідність застосування з боку правоохоронних органів заходів адміністративного та кримінально-правового впливу для припинення протиправної поведінки; що посягають на встановлений порядок управління; що посягають на власність; у галузі охорони природи, використання природних ресурсів, охорони пам'яток історії та культури; у промисловості, будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів; на транспорті, в галузі шляхового господарства та зв'язку; що виникають під час реалізації державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях [16; 32–34].

Слід зазначити, що зазначений перелік галузей і правовідносин, що охоплюється громадською безпекою, не є вичерпним і може бути розширений.

У подальшому під час формування державної стратегії громадської безпеки в Україні як складової стратегії громадської безпеки та цивільного захисту, розробником якою відповідно до статті 29 Закону України від 21.06.2018 № 2469-VIII є МВС України, на наш погляд, з урахуванням системного підходу необхідно буде врахувати положення таких стратегічних документів:

– Закон України «Про особливості забезпечення державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» від 18.01.2018 № 2268-VIII;

– положення Стратегії деокупації Донбасу «Механізм малих кроків», розробленої МВС України [35];

– положення стратегій забезпечення міграційної політики, безпеки дорожнього руху, розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020;

– рішення Ради національної безпеки і оборони України від 06.05.2015 року «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні».

Повертаючись до питання формування державної безпекової стратегії, зазначимо, що в подальшому в ній буде доречно чітко визначити зміст громадської (публічної) безпеки, систему суб'єктів її забезпечення, їх завдання та принципи діяльності, перелік сучасних загроз, що створюють небезпеку для громадської безпеки, засоби забезпечення останньої, очікувані результати від реалізації стратегії та джерела фінансування її реалізації.

Після розробки та затвердження стратегії громадської безпеки як складової стратегії громадської безпеки та цивільного захисту України буде створене підґрунтя для розробки галузевих стратегій і концепцій, державних цільових програм у сферах громадської безпеки, захисту й охорони державного кордону України, цивільного захисту та міграційної політики, а також оперативних планів і планів застосування сил і засобів у кризових ситуаціях. Це твердження впливає зі змісту частини 3 ст. 29 Закону України від 21.06.2018 № 2469-VIII.

Висновки. Проведений нами вибірковий аналіз наявних безпекових (правоохоронних) стратегій, концепцій і програм, затверджених в Україні в період з 2015 по 2018 рік, показав, що в державі на сьогодні діють різні галузеві стратегії, концепції та програми із запобігання злочинності як в окремих сферах, так і окремих її видів. Проте є низка недоліків, на які слід звернути увагу. Це:

1) відсутність на сьогодні державних стратегій щодо протидії організованій злочинності й тероризму, а також відповідних цільових програм у цьому напрямі;

2) відсутність державної програми з реалізації Стратегії державної міграційної політики в Україні до 2025 року;

3) відсутність вже тривалий час розроблених та ухвалених на державному рівні як стратегій, так і відповідної програми із забезпечення громадської (публічної) безпеки в Україні;

4) запізнення як у реалізації правоохоронних стратегій в окремих сферах, так і в їх розробці, що може негативно вплинути на ефективність запобігання окремим видам злочинів і злочинності в цілому.

На нашу думку, частково вищезазначені недоліки можуть бути пов'язані з відсутністю єдиного підходу до визначення ієрархії стратегічних і програмних документів, які розробляються й ухвалюються в сфері протидії злочинності. Це питання можна вирішити на законодавчому рівні. Так, ураховуючи зміст частини 3 ст. 29 Закону України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 року, можна стверджувати, що сьогодні вже на законодавчому рівні закріплено певну ієрархію стратегічних і програмних документів у безпековій сфері. Можна визначити, що з початку розробляється стратегія, далі на її основі можуть розроблятися галузеві стратегії та концепції, далі – державні цільові програми, а також плани.

Крім того, з ухваленням нового Закону України «Про національну безпеку» від 21.06.2018 року найближчим часом виникнуть перспективи щодо розробки державної стратегії громадської безпеки та цивільного захисту. На нашу думку, хоча розроблення й ухвалення цієї стратегії і є кроком уперед у стратегічному плануванні протидії злочинності в державі, проте вона за своїм змістом не може охоплювати всі сфері впливу на злочинність. Тому розроблення цілісної стратегії протидії злочинності залишається перспективним кроком у стратегічному плануванні протидії злочинності в державі.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Про національну безпеку України : закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 02.12.2018).
2. Державне програмування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні / В. В. Голіна, С. Ю. Лукашевич, М. Г. Колодяжний ; за заг. ред. В. В. Голіни. Харків : Право, 2012. 304 с.
3. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Протидія злочинності та профілактика злочинів : монографія. Харків : ХНУВС, 2011. 308 с.
4. Голіна В. В., Колодяжний М. Г. Сучасна нормативно-правова база та практика державного програмування протидії злочинності в Україні. *Питання боротьби зі злочинністю* : зб. наук. праць. Харків : Право, 2011. Вип. 21. С. 46–59.
5. Даньшин І. М. Кримінологічне планування заходів протидії злочинності та її прогнозування. *Вісник Академії правових наук України*. 2004. № 4. С. 145–152.
6. Ключев М. М. Кримінологічні засади програмування запобігання злочинності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». Київ, 2008. 20 с.
7. Литвинов О. М. Стратегія протидії злочинності. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2013. № 1 (1). С. 377–387.
8. Бесчастний В. М. Теорія та практика кримінологічного забезпечення протидії злочинності в Україні : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2018. 400 с.
9. Про Концепцію державної політики в сфері боротьби з організованою злочинністю : указ Президента України від 21.10.2011 № 1000/2011 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000/2011> (дата звернення: 02.12.2018).
10. За участі МВС розроблена методологія СОСТА – Україна. 20.06.2018 URL: http://mvs.gov.ua/ua/news/14206_Za_uchasti_MVS_rozroblena_metodologiya_S_OSTA-Ukraina (дата звернення: 02.12.2018).
11. Осуховський Роман. «Злодії у законі», «смотрящіє» за областями та ОЗГ – це ті особи і категорії, які впливають на процеси в державі. 07.06.2018 URL: <https://www.npu.gov.ua/news/Jevrointegracija/roman-osuhovskij->

zlodiji-u-zakoni-smotryashhije-za-oblastyami-ta-ozg-cze-ti-osobi-i-kategoriji-yaki-vplivayut-na-proczeni-v-derzhavi/ (дата звернення: 02.12.2018).

12. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6.05.2015 року «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні» : указ Президента України від 16.06.2015 № 341/2015 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2015/paran5#n5> (дата звернення: 02.12.2018).

13. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1.03.2018 року «Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики» : указ Президента України від 17.03.2018 № 72/2018 URL: <http://www.rnbo.gov.ua/documents/470.html> (дата звернення: 02.12.2018).

14. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.10.2015 № 1053-р // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-2015-p> (дата звернення: 02.12.2018).

15. Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.08.2013 № 735-р // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/246715472> (дата звернення: 02.12.2018).

16. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях : закон України від 18.01.2018 № 2268-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19> (дата звернення: 02.12.2018).

17. Про боротьбу з тероризмом : закон України від 20.03.2003 № 638-IV : (зі змінами на 24.02.2018) // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15> (дата звернення: 02.12.2018).

18. Про Концепцію боротьби з тероризмом : указ Президента України від 25.04.2013 № 230/2013 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/230/2013> (дата звернення: 02.12.2018).

19. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» : указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 02.12.2018).

20. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні» : указ Президента України від 16.06.2015 № 341/2015 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL:

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2015/paran5#n5> (дата звернення: 02.12.2018).

21. Про схвалення Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1407-р // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248750405> (дата звернення: 02.12.2018).

22. Про реалізацію Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 № 601-р // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/250235806> (дата звернення: 02.12.2018).

23. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 482-р // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/250149647> (дата звернення: 02.12.2018).

24. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1.03.2018 року «Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики» : указ Президента України від 17.03.2018 № 72/2018 // РНБО : офіц. сайт. URL: <http://www.rnbo.gov.ua/documents/470.html> (дата звернення: 02.12.2018).

25. Про затвердження плану заходів на 2018–2021 роки щодо реалізації Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.08.2018 № 602-р // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-na-20182021-roki-shchodo> (дата звернення: 02.12.2018).

26. Спільний коментар МЗС України і Державної міграційної служби України у зв'язку із проведенням Конференції ООН для ухвалення Глобальної угоди про безпечну, впорядковану та законну міграцію (10–11.12.2018 р., м. Марракеш, Марокко). URL: <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/comments/9618-spilnij-komentar-mzs-ukrajini-i-derzhavnoji-migracijnoji-sluzhbi-ukrajini-u-zvjazku-iz-provedennyam-konferenciji-oon-dlya-prijnyattya-globalnoji-ugodi-pro-bezpechnu-vporyadkovanu-ta-zakonnu-migraciju-10-11-grudnya-2018-r-m-marrakesh-marokko> (дата звернення: 02.12.2018).

27. Касьянова Дар'я. Ми самі вирішимо, як контролювати наші кордони. Що відомо про Всесвітній пакт ООН про міграцію від 4 грудня 2018 року. *Тиждень*. URL: <https://tyzhden.ua/News/223713> (дата звернення: 02.12.2018).

28. Глобальна міграція: Східна Європа проти? URL: <https://www.uifuture.org/publications/news/24423-globalna-migraciya-shydna-evropa> (дата звернення: 02.12.2018).

29. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.10.2015 № 1053-р // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-2015-p> (дата звернення: 02.12.2018).

30. Про затвердження Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року : постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 111 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/111-2016-p> (дата звернення: 02.12.2018).

31. Титаренко О. О. Сучасний вектор кримінологічної політики держави у сфері протидії торгівлі людьми. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ* : зб. наук. праць. 2015. № 4 (78). С. 285–297.

32. Кириченко О. В. Громадська безпека як об'єкт кримінально-правової охорони. *Право і суспільство*. 2012. № 3. С. 185–190.

33. Ярмиш Н. О. Поняття громадської безпеки. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2015. № 3 (11). С. 236–243.

34. Ольховський Є. Б. Адміністративно-правові засоби забезпечення громадської безпеки : дис. ... канд. юрид. наук, 12.00.07. Харків, 2003. 191 с.

35. Стратегія відновлення цілісності України і деокупації Донбасу. Механізм «Малих кроків» // Міністерство внутрішніх справ України : офіц. сайт. 07.06.2018. URL: http://mvs.gov.ua/ua/news/14029_Strategiya_vidnovlennya_cilisnosti_Ukraini_i_deokupacii_Donbasu_Mehanizm_malih_kroktiv_.htm (дата звернення: 02.12.2018).

Стаття надійшла до редакції 15.01.2019.

Алексей Алексеевич ТИТАРЕНКО,

кандидат юридических наук, доцент

(Харьковский национальный университет внутренних дел, Харьков, Украина)

СОСТОЯНИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО ПЛАНИРОВАНИЯ И ПРОГРАММНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В СФЕРЕ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ ПРЕСТУПНОСТИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Анализируется современное состояние стратегического планирования и программного обеспечения противодействия преступности в Украине. Сделан акцент на исследование разработанных и принятых в период с 2015 по 2018 года государственных стратегий, концепций, программ и планов по противодействию отдельным видам преступности (организованная преступность, терроризм, отмывание «грязных денег», незаконная миграция, торговля людьми) с учетом существующих угроз

вследствие вооруженного конфликта в Донецкой и Луганской областях и определение проблем, которые возникают при их формировании. На основе анализа нового Закона Украины «О национальной безопасности» от 21.06.2018 рассмотрены перспективы формирования стратегии общественной безопасности. Обосновывается необходимость разработки и утверждения единой государственной стратегии противодействия преступности в Украине и разработка на ее основе соответствующей программы.

Ключевые слова: *стратегическое планирование, программирование противодействия преступности, противодействие преступности.*

Oleksii O. TITARENKO,

PhD in Law, associate professor

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

STATUS OF STRATEGIC PLANNING AND SOFTWARE IN THE SPHERE OF COUNTERACTING CRIME IN MODERN CONDITIONS

The author of the article analyzes the current state of strategic planning and software of crime prevention in Ukraine. The author has emphasized on the study of state strategies, concepts, programs and plans to counteract certain types of crimes (organized crime, terrorism, counteracting money laundering, illegal migration and human trafficking) developed and adopted from 2015 up to 2018, taking into account the existing threats resulting from the armed conflict in Donetsk and Luhansk regions and on determining the problems that arise during their formation. On the basis of the analysis of the new Law of Ukraine "On National Security" dated from June 21, 2018, the author has considered the perspectives for the formation of the public security strategy. The author has grounded the need to develop and approve a single state strategy for combating crime in Ukraine and the development on its basis of a corresponding program.

Key words: *strategic planning, crime prevention programming, crime counteraction.*